

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання Вченої ради комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради

27 лютого 2020 року № 6

Введено в дію 27 лютого 2020 року
Наказ ректора Хортицької національної академії
від 27 лютого 2020 року №71

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «РИСУНОК»

для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
зі спеціальностей **022 Дизайн,**
023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

для вступників на основі
освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста

Запоріжжя
2020

Укладачі:

Дерев'яноН.В., кандидат педагогічних наук, доцент,

Залевська А.Ю., кандидат мистецтвознавства,

Міненко О.А., кандидат мистецтвознавства,

НаливайкоІ.П., кандидат педагогічних наук, доцент

Рецензент:

Рижова І.С., доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри дизайну Національного університету «Запорізька політехніка»

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Розділ I. Програма фахового випробування з дисципліни «Рисунок»	6
Розділ II. Критерії оцінювання знань вступників	8
Розділ III. Список рекомендованої літератури	11

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Абітурієнти проходять конкурсний відбір на фаховому вступному випробуванні, під час якого вони повинні показати свої здібності та підготовленість у вигляді системи знань, умінь та навичок щодо основних закономірностей рисунку голови людини.

Практичне завдання до фахового випробування на тему «Рисунок гіпсової копії античної скульптури голови людини» є перевіркою того, наскільки правильно та глибоко розуміє абітурієнт значення різних точок, ліній і плям в лінійно-конструктивній побудові голови, як практикує їх у рисунку. Як відчуває пропорції моделі, її пластичний, об'ємний характер та закономірності побудови форм, їх композиційного розташування, як правильно використовує матеріали та інструменти.

Узагальнений принцип фахової перевірки, що закладений у фахове випробування, дає змогу комплексно перевірити професійну підготовленість абітурієнтів до навчання, системно підійти до набору студентів, відкоригувати принципові підходи до викладання фахових дисциплін на початку і під час навчального року.

Фахове випробування на факультеті мистецтва та дизайну Хортицької національної академії проводить та оцінює конкурсна фахова комісія у складі трьох фахівців, які викладають на кафедрі дизайну, і затверджується наказом закладу.

Фахове випробування відбувається протягом 6 годин. Перед початком фахового випробування проводиться шифрування екзаменаційних робіт.

Абітурієнти повинні мати при собі документ, що посвідчує особу, а також матеріали та інструменти для екзаменів: аркуш паперу розміром А2; олівці різної твердості, ластик, кнопки.

Абітурієнти не повинні прагнути до максимального тонового закінчення рисунку. Важливо правильно виявляти характер форм, їх пропорцій та зв'язків, а в тональному рішенні рисунку визначати

співвідношення світла, напівтону, тіні та рефлексів без більш детального моделювання. Рисунок повинен бути охайним, не затертим. Виконанням завдання абітурієнти мають довести свої здібності, підготовку, художній смак та високий рівень володіння рисунком.

Після закінчення терміну фахового випробування з рисунку конкурсною фаховою комісією здійснюється оцінювання робіт за етапами:

I етап: попередній перегляд робіт та визначення їх за рівнями – низький, середній, достатній, високий;

II етап: аналіз кожної роботи та оцінювання за критеріями;

III етап: оформлення висновків комісії документально.

РОЗДІЛ I. ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «РИСУНОК»

Тема: Рисунок гіпсової копії античної скульптури голови людини

Практичне завдання: рисунок гіпсової копії античної скульптури голови людини:

- компоновка в аркуші зображення гіпсової голови;
- встановлення пропорційних відношень основних форм голови;
- пропорційні співвідношення частин і цілого;
- лінійно-конструктивна побудова голови;
- правильне відтворення перспективних скорочень парних симетричних форм;
- виявлення світлотональних відношень, рефлексів, відблисків.

Матеріали: папір формату А2, графітні олівці, кнопки, ластик.

Термін виконання: 6 академічних годин.

Обов'язковою умовою рисунку гіпсової копії голови античної скульптури є послідовний планомірний хід роботи, який можна поділити на п'ять етапів.

1. Композиційне розміщення. Починати роботу слід з розміщення на аркуші паперу загального вигляду майбутнього зображення. Важливо побачити характерні особливості голови та її руху. Потім загальна маса розбивається на більш мілкі деталі. Перевіряються пропорції цих деталей, їх взаємне розташування відповідно одне одному.

2. Виявлення характеру узагальнених мас, пропорцій та нахилу голови. Визначаються передня, бокова, верхня та нижня поверхні, які необхідно покрити тоном. Визначивши загальний об'єм зображення, уточнюється положення його складових частин: голови, шиї, плечового поясу в просторі відносно одне одному та намічаються їх осьові лінії. Далі необхідно визначити перспективу, ракурс по надбрівним дугам. Визначаючи серединну

лінію, будуються парні симетричні форми та створюється поворот і нахил голови.

3. Об'ємно-конструктивна побудова голови. Намічається лінія брів, основи носа, розрізу рота, верхня та нижня щелепи, скронева лінія, лобні та тім'яні бугри. Прорисовується вся просторова структура голови. Далі необхідно приступити до більш детальної проробки форм, уточнюються границі повороту форми від передньої до бокових поверхонь. Намічається призма носа, еліпси ушей, умовно-узагальнена поверхня губ, підборіддя та очей. Далі намічаються більш мілкі частини форми.

4. Пластичне моделювання форми. Поглиблена проробка всієї форми та її деталей. Тіні підсилюються, прокладаються напівтіні, намічаються рефлекси. Виявляються мілкі форми.

5. Підпорядкування деталей цілому – узагальнення. Робота завершується світлотіньовим узагальненням окремих форм та рисунку в цілому в його просторовому рішенні.

При зображенні простору в рисунку необхідно дотримуватися просторових планів. Лінії першого плану – більш товсті та темні, лінії другого, третього планів, віддаляючись в глибину натюрморту, світлішають та стають тоншими. Тон предметів по мірі віддалення у глибину за рахунок збільшення шару повітряного середовища світлішають. Лінії побудови не прибираються.

РОЗДІЛ II. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ВСТУПНИКІВ

Результати складання фахового випробування з дисципліни «Рисунок» оцінюються за шкалою від 100 до 200 балів.

Оцінювання знань вступників оцінюється на підставі наступних критеріїв:

№ з/п	Складові вимог до фахового випробування	Максимальна кількість балів
1	Композиційне розміщення зображення гіпсової копії античної скульптури голови людини на площині аркуша – доцільне, врівноважене, домірне	10
2	Лінійно-конструктивна побудова гіпсової копії голови людини (встановлення пропорційних відношень основних форм та деталей голови з урахуванням їх просторового положення, пропорційні співвідношення частин і цілого, лінійної перспективи)	35
3	Світло-тональне рішення великих форм та деталей голови – встановлення основних тональних відношень: – визначення границь і пропорцій світлотіньової градації з урахуванням світлосили, положення джерела світла і тла; – світло; – власні тіні предметів; – напівтіні; – падаючі тіні від предметів; – рефлекси	30
4	Виявлення цілісної єдності та художньої виразності рисунка гіпсової копії античної скульптури голови, урахування повітряної перспективи	15
5	Володіння графічними техніками виконання рисунка	10
6	Всього:	100

Бали, отримані на фаховому випробуванні, додаються до початкових 100 балів. **Прохідний бал дорівнює 140.**

Високий рівень виконання фахового випробування (175-200 балів)– відмінно:

1. Точне компонування зображення гіпсової копії голови людини на аркуші паперу.

2. Точна конструктивна побудова гіпсової копії голови людини, використання знань з перспективи.

3. Вірна передача характеру гіпсової копії голови людини; точна передача пропорцій голови та деталей лиця.

4. Точна передача форми голови та деталей лиця засобами побудови світлотіньових відношень; точне знаходження «вагомості» тону і тональних відношень.

5. Вірна передача повітряної перспективи; підпорядкування всіх деталей голови цілісності зображення.

Достатній рівень виконання фахового випробування (160-174 балів) – добре:

Враховуючи вищенаведені критерії, при виконанні роботи вступник допускає незначні відхилення, які суттєво не впливають на результати виконаної екзаменаційної роботи.

Середній рівень виконання фахового випробування (140-159 балів) – задовільно:

При виконанні рисунку допущено помилки з більшості пунктів, необхідних для правильного виконання завдання, які суттєво впливають на результати вимог обов'язкових знань та вмінь вступників.

Початковий рівень виконання фахового випробування (100-139 балів) – незадовільно:

При виконанні рисунку допущено помилки, які суттєво впливають на загальні результати виконаного завдання, і свідчать про те, що вступник не має належної підготовки з техніки виконання роботи.

Якщо вступник під час фахового випробування набрав від 140 до 200 балів, то така кількість балів вважається достатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до відповідної конкурсної пропозиції.

РОЗДІЛ III. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Басанець Л.В. Художні техніки рисунка. Одеса, 2000. 83 с.
2. Бриджмен Дж. Конструктивная анатомия: руководство по рисованию фигуры человека. Москва, 2012. 352 с.
3. Гелб Майкл Дж. «Научитесь мыслить и рисовать как Леонардо да Винчи». Минск, 2002, 192 с.
4. Ли Н.Г. Основы ученого академического рисунка: учебник. Москва, 2004. 480 с.
5. Сенин В.П., Коваль О.В. Школа рисунка карандашом. Натюрморт, пейзаж, портрет. Харьков, 2007. 112 с.
6. Туманов І.М. Рисунок, живопис, скульптура; теоретико-методологічні основи комплексного навчання: навч. посіб. Львів, 2010. 496 с.
7. Хейл Р.Б. Изображение человеческой фигуры: мастер-класс / под ред. Т. Койла. Минск, 2003. 144 с.